

Отже, з моменту завершення грошової реформи минуло 18 років. Цей період став підтвердженням успішного здійснення завдань реформи. Відбувся перехід від системи грошового обігу командної економіки до ринкової грошово-кредитної системи, в якій використовуються переважно економічні методи регулювання грошового обігу і ринковий механізм формування валютного курсу. Сформовано дворівневу банківську систему, що дозволило розширити межі безготівкового грошового обігу, який має безперечні переваги порівняно з готівковим шляхом створення умов для посилення контролю за рухом грошової маси. Водночас це сприяло суттєвому підвищенню рівня монетизації економіки. Зросла і довіра до банківських установ, про що свідчить істотне зростання депозитів фізичних осіб на банківських рахунках. Створено умови посилення стабільності гривні як національної грошової одиниці. Позитивним моментом є і те, що реформа відбулася без великих збитків для населення. Гривня стала надійним орієнтиром для підприємців. Підтвердженням дієвості реформи є і той факт, що створена грошова система витримала великі випробування - світові фінансові кризи 1997-1998 років і 2008-2009 років.

Слід зазначити, що позитивний вплив грошової реформи на економічний розвиток країни міг би бути вагомішим, якби послідовніше проводився курс на економічні реформи. Відсутність чітко вибраної і законодавчо затвердженої економічної стратегії розвитку країни не створює сприятливих умов для повного використання потенціалу реформованої грошової системи. В цілому, грошова реформа в Україні була великою подією для нашої держави, в результаті якої створено один із невід'ємних атрибутів державності - національні гроші. Нею закладені суттєві підвалини для прискорення соціально-економічного розвитку країни.

Інєєв О.С., слухач 6-го курсу
Кіровоградського відділення Навчально-
наукового інституту
заочного навчання НАВС

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДОЮ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання боротьби із злочинністю в сфері економічної діяльності є актуальними хоча б тому, що вони відбивають доволі хиткий стан вітчизняної економіки, що у свою чергу створює потенційну загрозу не лише становленню ринкової економіки, але й подальшому її розвитку.

Як стверджують експерти з питань боротьби із злочинністю у сфері економіки, останніми роками динамічно зростала питома вага злочинів даного спрямування. Однією з найбільш криміналізованих є сфера зовнішньоекономічної діяльності (далі - ЗЕД).

Так, досить розповсюдженого характеру набули факти здійснення експортного постачання з території України високоліквідної продукції на адресу закордонних компаній, при цьому частина валютних коштів експортерам продукції не повертається і незаконно зберігається на рахунках

закордонних банків. Валютні кошти з офшорних юрисдикцій, як правило, не надходять з тих контрактів, які укладено за попередньою домовленістю між вітчизняними експортерами та закордонними компаніями.

Окрім цього, існує безліч інших способів вчинення злочинів у сфері ЗЕД. Це є економічним підґрунтям для існування корупції та хабарництва у даній галузі правовідносин. У той же час, корупція та хабарництво у сфері ЗЕД нерозривно пов'язані з таким злочинним явищем як контрабанда [1, с. 29].

Боротьба з контрабандою має загальнодержавне значення. Цей процес тісно співвідноситься із питаннями забезпечення економічної та національної безпеки України, бо контрабандні операції завдають серйозної шкоди економічним інтересам країни, вітчизняному товаровиробнику, а також є одним із видів тіньової економіки.

Після проголошення керівництвом країни курсу стосовно активізації заходів направлених на боротьбу з корупцією та хабарництвом, дані напрями боротьби є пріоритетними. Такі заходи неодмінно будуть сприяти зменшенню кількості контрабандних операцій.

Загалом, контрабанда (італ. [венеціан.] *contrabando*, від *contra* - проти, *bando* - урядовий указ) - незаконне переміщення через митний кордон держави товарів, валюти, цінностей та інших предметів [2, с. 319].

Разом з тим, сучасна контрабанда настільки широко поширена та добре організована, що являє собою серйозну загрозу як для вітчизняної економіки, так і для національної безпеки країни, тому що до державної скарбниці не доходять мільярди гривень прибутку тих компаній, які діють поза межами правового поля.

Шахрайські операції зазвичай містять у собі перекупування товару кількома покупцями між первинним придбанням товару і його "зникненням" із легального обігу. Основне завдання шахрая полягає в тому, щоб його не виявили. Механізм, що використовується для ускладнення пошуку, полягає в організації проходження товару через численну кількість власників за короткий проміжок часу. Мета полягає в тому, щоб: а) кінцевого власника було неможливо виявити; б) зробити зв'язок між послідовними власниками якомога менше помітним.

Превентивні заходи, що спрямовані на зниження рівня контрабандних операцій повинні містити наступні вимоги: суттєве збільшення штрафних санкцій; обов'язкова наявність акцизної марки на виробках, де це передбачено; спеціального упакування та маркування продукції, що вказує на її безмитний статус; безумовна наявність спеціальної ліцензії для виробництва, експорту, імпорту, оптової та роздрібною торгівлі, а також збереження товару; законодавчо зобов'язати кожного виробника товарів друкувати свій унікальний серійний номер на всіх своїх виробках; систематичне та суворе ведення обліку товарів; детальне позначення країни для якої призначені експортні товари, попередження про потенційну шкоду для здоров'я, інструкції про правила користування - були

зроблені відповідно до чинного законодавства країни імпортера; надати експортерам право оформляти митні заставні на постачання товарів та здійснювати їх закриття, лише в тому випадку, якщо доведено, що партія досягла свого пункту призначення [3, с. 139].

Враховуючи актуальність проблеми боротьби з порушеннями митних правил в напрямку псевдоекспорту, при здійсненні митного оформлення якого суб'єктами ЗЕД використовуються підроблені документи, завищується митна вартість товарів, розробляються витончені схеми для незаконного повернення податку на додану вартість, переміщається через державний кордон контрафактна продукція, першочергово необхідно:

- підвищити ефективність боротьби з незаконним вивезенням за межі митної території України продукції, виробленої вітчизняним товаровиробником (особливо обладнання, устаткування тощо), а також посилити контроль за додержанням законності її оформлення у митному відношенні;

- при здійсненні митного оформлення продукції, виробленої вітчизняним товаровиробником, здійснювати суцільний контроль стосовно оформлення документів, які є підставою для переміщення продукції через митний кордон України, з метою виявлення та недопущення завищення митної вартості та незаконного повернення податку на додану вартість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шкарупа В.К., Лобойко Л.М. Проблеми виявлення контрабанди митними органами // Фінанси України. - 2000. - № 3. - С. 26-32.
2. Юридична енциклопедія: в 6 т. /Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. - К.: "Укр. енцикл." ім. М.П. Бажана. - 2001. - 3 т. - с. 789.
3. Матусовский Г.А. Экономические преступления: криминалистический анализ. - Х.: Консум, 1999. - 480 с.